

بدنام‌ترین شهر دنیا این‌گونه غرق شد!+تصاویر

سال ۱۶۹۲ بود که بندر پورت‌رویال، در جنوب غربی جامائیکا در دریا غرق شد؛ این شهر بدنام‌ترین پناهگاه دزدان دریایی در نیا بود. قرن‌ها بعد، باستان‌شناسان داستان‌های جالبی از خرابه‌های آن در زیر دریا کشف کردند.

به گزارش سایت خبری پرسون، هُوارد پایل (Howard Pyle) نویسنده و تصویرگر آمریکایی قرن نوزدهم منشا بسیاری از باورهای مهم درباره‌ی دزدان دریایی قرن هفدهم است، از لباس‌های پرزرق و برق آن‌ها گرفته تا گنجینه‌های مدفون‌شان. کتاب هُوارد پایل به نام «کتاب دزدان دریایی» که پس از مرگ او در سال ۱۹۲۱ منتشر شد حاوی تصاویر درخشان و داستان‌های جالب درباره‌ی زندگی در دریاهای آزاد است.

مورخان بسیاری از بخش‌های این کتاب را به خاطر خیال‌پردازی‌های اغراق‌آمیزی که دارد رد کردند، اما تصویرسازی او از پورت رویال هنوز درست به نظر می‌رسد: «شهر پورت رویال ... در سال ۱۶۶۵ ... پناهگاه تمام دزدان دریایی بود ... مردان فریاد می‌زدند، فحش می‌دادند، قمار می‌کردند و پول پارو می‌کردند و شاید عیش و طرب‌شان با مرگ ناشی از تب خاتمه می‌یافت ... همه‌جا زنان رنگارنگ را می‌دیدید ... و دزدان دریایی پرزرق و برق با شال‌های قرمز و کلاه‌های طلایی و انواع زر و زیورهای عجیب، همگی در حال زد و خورد و قمار و داد و ستد گنجینه‌های نامشروع ربوده شده از اسپانیولی‌ها بودند.»

فرانسیس بی‌کونن، نویسنده و جغرافیدار انگلیسی، در سال ۱۶۵۵ انگلستان جامائیکا را از چنگ اسپانیا بیرون آورد. آن‌ها متوجه پتانسیل استراتژیک ورودی بندر کینگستون شدند و شروع به تقویت استحکامات آن کردند و آن را برای جا دادن کشتی‌ها گسترش دادند. خیلی زود بازرگانان جذب آنجا شدند. اما علاوه بر تجارت قانونی، رونق و شکوفایی بندر دلیل دیگری هم داشت: دزدی دریایی.

(استحکامات قلعه‌ی رویال؛ در اواخر قرن هفدهم، این قلعه مجهز به ۵۰۰ سرباز و ۱۰۰ اسلحه بود.)

در اواسط قرن هفدهم، انگلستان و اسپانیا وارد یک جنگ دریایی شدند؛ جنگی که در آن به طور مکرر خطوط کشتیرانی حریف را هدف قرار می‌دادند. نقشه ساده بود: دربار انگلستان به دزدان دریایی جواز حمله به محموله‌های اسپانیایی در دریا و خشکی را داده بود. دزدان دریایی به عنوان بوکانیر یا مزدوران ناو (کشتی جنگی خصوصی که در مقابل پول به دولت خدمت می‌کرد) معروف شدند. موقعیت پورت رویال در قلب کارائیب و در محاصره‌ی قلمروهای اسپانیایی آن را در فاصله‌ی قابل‌توجهی از مسیرهای اصلی کشتیرانی میان دنیای جدید و اروپا قرار می‌داد و آن را به پایتخت بوکانیر دنیا تبدیل کرده بود.

هنری مورگان دزد دریایی اهل ویلز از این شهر به عنوان مقر اصلی خود استفاده میکرد و حملاتش علیه شهرهای اسپانیایی از جمله پوئرتو پرنسپ (کاماگوی امروزی در کوبا)، ماراکائیبو (در ونزوئلا امروزی) و پاناما سیتی را از آنجا آغاز کرد. مبارزات موفقیت‌آمیز او علیه اسپانیا او را به مقام سلحشوری و قدرت سیاسی در جامائیکا رساند؛ جایی که در مقام فرماندار و معاون فرماندار خدمت میکرد. مورگان ثروتمند سال ۱۶۸۸ از دنیا رفت، او را درون یک تابوت سربی گذاشتند و در گورستان پالیسادوس در جامائیکا به خاک سپردند.

(هنری مورگان دزد دریایی و سیاستمدار در دوران اوجش در دهه‌ی ۱۶۰۰ از پورت رویال عملیات جنگی‌اش را آغاز می‌کرد. کارهای او مبنای بسیاری از کلیشه‌های دزدی دریایی شد.)

زندانیان پورت رویال

نگرش پورت رویال به دزدی دریایی با جریان‌های سیاسی تغییر کرد. زمانی که انگلستان و اسپانیا با هم وارد جنگ شدند، دزدی دریایی آغاز شد، اما قوانین مانع آنها شد. در چنین زمانی در دهه‌ی ۱۶۷۰، عده‌ای رسماً متهم به دزدی دریایی شده بودند و هنری مورگان تا حدی ریاکارانه از این اتهامات حمایت میکرد. این افراد در گالوز پوینت در پورت رویال اعدام شدند.

اوایل قرن هجدهم، فرماندار جدید جامائیکا نیکولاس لاوز برای دستگیری دزدان دریایی پورت رویال، نیروی دریایی انگلستان را به آنجا اعزام کرد. پشتیبانی‌های محلی از دزدی دریایی پس از دستگیری و اعدام چندین دزد دریایی بدنام و خدمه‌شان از جمله کالیکو جک راکهام، آنی بانی، ماری رید و چارلز وین، کم شد.

وین پس از محکوم شدن در سال ۱۷۲۱ به دار آویخته شد. برای ترساندن دزدان دریایی، جنازه‌های راکهام و وین در معرض دید عموم قرار گرفت (از چوبه‌های دار نزدیک ورودی بندر پورت رویال آویزان شدند) تا رهگذران و محلی‌ها بدانند چه سرنوشتی در انتظار کاپتان‌ها و خدمه‌های دزدان دریایی است.

روز قیامت

ثروت بدست‌آمده از تجارت قانونی و دزدی دریایی، پورت رویال را به یکی از ثروتمندترین بنادر کارائیب تبدیل کرده بود، بندری که خانه‌های آجری دو تا چهار طبقه، آب لوله‌کشی و فاحشه‌خانه‌ها، قمارخانه‌ها و میخانه‌های زیادی داشت. کلیسای کاتولیک، این شهر را به جرم دزدی دریایی و پذیرش ردیلت انسانی، «شرورترین شهر در جهان مسیحیت» خوانده بود.

صبح ۷ ژوئن ۱۶۹۲، کشیش کلیسای پورت رویال، وقتش برای رسیدن به قرار ناهار کم بود، با این حال یک دوست به اصرار از او می‌خواست قرارش را اندکی بیشتر به تعویق بیندازد. این اصرار به ظاهر کم‌اهمیت جان او را نجات داد. زمین شروع به لرزیدن کرد و دوست کشیش دلهره‌ی او را جدی نگرفت چون زمین‌لرزه‌های آن جزیره به سرعت تمام میشد. اما شدت این زمین‌لرزه برعکس همیشه بیشتر میشد و خیلی زود هر دو صدای فروریختن برج کلیسا را شنیدند.

(پیش از سقوط: ملوان انگلیسی ادروارد بارلو در دفتر قرن هفدهمی خود نقشه‌های دقیقی کشیده است، از جمله نقشه‌ی مربوط به پورت رویال در جامائیکا که نشان می‌دهد قبل از وقوع زمین‌لرزه‌ی سال ۱۶۹۲ چگونه بوده است.)

کشیش به سرعت از کلیسا خارج می‌شود تا خودش را به فضای باز بیرون برساند، اما زمین شکاف برمی‌دارد و در یک دم، جمع زیادی از مردم و خانه‌ها را در خود فرو می‌برد و سپس این شکاف دوباره بسته می‌شود. آسمان به رنگ قرمز تیره درمی‌آید، کوهستان‌های دور فرو می‌ریزند و چشمه‌های آب گرم از شکاف‌های ایجادشده روی زمین منفجر می‌شوند. کشیش سرش را برمی‌گرداند و دیواره‌ی بلندی از آب‌های دریا را می‌بیند که روی شهر را می‌پوشانند. کشیش بهت‌زده این فاجعه را در نامه‌ای چنین توصیف کرده است: «طرف سه دقیقه ... پورت رویال، زیباترین شهر بین تمام مزارع انگلستان، بهترین مکان بازرگانی در دنیا که ثروتش رو به ازدیاد و مملو از تمام نعمات بود لرزید و تکه تکه شد.»

پس از زمین‌لرزه، سونامی‌ای ایجاد شد که دانشمندان مقیاس آن را ۷.۵ ریشتر تخمین زدند. زمانی که این فاجعه پایان یافت، قسمت اعظم پورت رویال از جمله گورستانی که هنری مورگان در آن دفن شده بود زیر اعماق دریا از نظر پنهان شد. ۲۰۰۰ نفر در این بلای طبیعی و هزاران نفر، چندی پس از آن جان باختند.

(شهر غرق‌شده: روزنامه‌ها گزارشات دست‌اولی از زلزله‌ی هولناک پورت رویال در سال ۱۶۹۲ منتشر کردند.)

پورت رویال به واسطه‌ی بدنام شدنش در دنیا با چیزی مواجه شد که از نظر بسیاری از مردم شبیه روز قیامت به نظر می‌رسید. بدون شک کشیش کلیسا همین احساس را داشت. او در نامه‌هایش اعتراف کرده که آرزوی فرار از آن صحنه را داشته، اما وجدانش او را به ماندن واداشته و روزهای بعد برای دعا کردن با بازماندگان در چادری میان خانه‌های ویران‌شده‌شان به آن‌ها ملحق میشده: «امیدوارم با این بلای هولناک، خداوند آن‌ها را اصلاح کند، چون خدانشناس‌تر از آن‌ها روی زمین وجود ندارد.»

بقایای شهر

این شهر غرق شده که ۲۰ تا ۴۰ فوت با گل و لای پوشیده شده نزدیک ۳۰۰ سال دست نخورده باقی ماند تا این که باستان‌شناسان شروع به بیرون آوردن دست‌سازه‌هایی از زیر دریا کردند. این اکتشافات به کشف حقایق پشت پرده درباره افسانه‌های دزدان دریایی کمک کرده است.

(پورت رویال در ساحل جنوب شرقی جامائیکا مستعد زمین‌لرزه بود. رویداد سال ۱۶۹۲ آنقدر شدید بود که منجر به ایجاد یک سونامی ویرانگر شد.)

یکی از نخستین اکتشافات پورت رویال سال ۱۹۵۶ انجام شد، زمانی که ادوین لینک باستان‌شناس آماتور و همسرش ماریون از این مکان بازدید کردند. آن‌ها یک توپ جنگی را از بندر بیرون کشیدند، اما نتیجه گرفتند برای ژرف یابی عمق گل‌آلود و بیرون کشیدن دست‌سازه‌های درون آن به تجهیزات تخصصی‌تری نیاز دارند. آن‌ها سال ۱۹۵۹ با «غواص دریا» بازگشتند؛ یک کشتی خلاقانه که ادوین خودش برای اکتشافات زیر دریا طراحی کرده بود.

در یک سفر اکتشافی ۱۰ هفته‌ای با حمایت مالی انجمن نشنال جئوگرافی، بنیاد اسمیتسونین و دولت جامائیکا، خدمه‌ی Link و غواصان حرفه‌ای نیروی دریایی آمریکا، صدها عتیقه از زیر آب بیرون کشیده شد. با بکار بردن جت‌های آبی فشار قوی روی آجرها، سپس کشیدن آوار و لجن با هواپیما، دیواره‌های آجر و ملات پدیدار شد و سپس اشیاء شکستنی با دست به سطح آب آورده شدند.

دست‌سازه‌های پورت رویال

(جعبه‌ی جواهری از جنس لاک لاک‌پشت که در زمان حیات دزدان دریایی فراوان بود در سایت غرق‌شده‌ی پورت رویال کشف شد.)

در آب‌های کدر بندرگاه، غواصان وضوح دید نداشتند و به سختی می‌توانستند جلوی چشم‌شان را ببینند، به همین دلیل بیشتر به لمس کردن و دستمالی لجن‌ها متوسل می‌شدند.

کوزه‌ی چینی که در پورت رویال یافت شده است

چیزی که تیم تحقیقاتی در پایتخت غرق‌شده‌ی دزدان دریایی پیدا کرد شبیه یک پمپی زیر آب بود. ماریون کلیتون لینک درباره‌ی چیزی که در اصل توجه آن‌ها را به خود جلب کرده بود گفته است: «برخلاف شهرهای روی خشکی که با گذشت سال‌ها تغییر می‌کنند، این شهر دقیقاً همانطوری است که بیش از دو و نیم قرن پیش بوده و دریا با یک زلزله‌ی آنی آن را بلعیده است. چیزی که ما در خرابه‌های زیر آب پیدا کردیم واقعاً گواه همان دوران است.»

یک شمعدان برنجی قرن هفدهمی

محققان از اصطلاح «سایت‌های مصیبت‌بار» برای چنین مکان‌هایی استفاده می‌کنند که در آنها یک بلای ناگهانی، بطرز عجیبی مصنوعات و بافت حیات اطراف آن‌ها را سالم نگهداشته است.

(عکس از حفاری‌های سال ۱۹۵۹ در پورت رویال، جامائیکا، ادوین لینک با یک سرنگ زیرپوستی در حال بیرون کشیدن محتویات یک بطری است که شاید در گذشته در آن شراب می‌ریختند.)

یک دسته چوبی تفنگ

در این حفاری‌ها نشانه‌های زیادی از ثروت شخصی پیدا شد، از ظروف غذاخوری مفرغی گرفته تا ظروف چینی، همینطور اشیاء داخلی زیادی که دلالت بر زندگی یک خانواده معمولی داشتند مانند قاشق و فانوس و اقلام برازنده‌ای نظیر اسلحه‌ی چرخنده‌ی آهنی. شمار حیرت‌برانگیزی بطری و پیپ هم کشف شد که نشان می‌دهد مردم پورت رویال بیشتر وقت‌شان را صرف نوشیدن و پیپ کشیدن می‌کردند. حتی ادوین سرنگ زیرپوستی را وارد چوب‌پنبه‌ی یک بطری کرد و نمونه‌ای از یک مایع زردرنگ را برای چشیدن مزه‌ی آن بیرون کشید: «وحشتناک بود! مزه‌ای شبیه سرکه‌ی بسیار شور داشت.»

تبر قرن هفدهمی که در پورت رویال پیدا شد

جالب‌ترین کشفیات از پورت رویال احتمالاً یک ساعت برنجی زیبا است. این ساعت که سال ۱۶۸۶ در آمستردام تولید شده دقیقاً در زمان وقوع زمین‌لرزه از کار افتاده است: ۱۷ دقیقه مانده به ظهر.

(نگهدارنده‌ی زمان: قطعات یک ساعت جیبی برنجی که در پورت رویال کشف شد و با اینکه سال ۱۹۵۹ از اعماق گل و لای زیر دریا بیرون آورده شده، خیلی خوب حفظ شده است.)

بخاطر فقدان اکسیژن زیر آب، تیم‌های تحقیقاتی توانستند مصنوعات طبیعی زیادی را بیرون بکشند که اگر در این محیط نبودند، نابود شده بودند. این یافته‌ها تصویر روشنی از شکل حیات در بدنام‌ترین بندر کارائیب در قرن هفدهم را خلق کرده‌اند.